

Саванець Л. М.
к.ю.н., доцент, доцент кафедри
міжнародного права
та міграційної політики,
Західноукраїнський національний
університет

ВИЗНАЧЕННЯ ЮРИДИЧНОГО НЕДОЛІКУ ПРОДАНОГО ТОВАРУ У ДИРЕКТИВІ ЄС 2019/771

Прийняття нової Директиви ЄС 2019/771 у сфері купівлі продажу товарів [1] дозволило гармонізувати значну частину цивільного законодавства у формі регулятивного інструменту в умовах формування єдиного цифрового ринку, появи нових технологій, «діджиталізації» та «стандартизація» договірних відносин. Її характерною особливістю виступає закріплення ряду принципово нових положень у сфері купівлі-продажу товарів на засаді максимальної гармонізації, зокрема і щодо концепції відповідності товару, визначення юридичного недоліку проданого товару.

Відповідно до ст.9 Директиви ЄС 2019/771 будь-яке обмеження у використанні товарів згідно із їхніми суб'єктивними та об'єктивними критеріями відповідності зумовлене порушенням прав третіх осіб, зокрема прав інтелектуальної власності, надає споживачу гарантовані державами-членами ЄС засоби правового захисту щодо невідповідності товару, якщо національне законодавство не передбачає недійсності або розірвання договору купівлі-продажу в таких випадках. Тобто європейський законодавець розуміє правову категорію відповідності товару договору у широкому значенні, включаючи як фізичні, так і юридичні недоліки проданого товару [2, с.595; 3, с.95-96].

Вперше на рівні міжнародної уніфікованої кодифікації питання юридичного недоліку проданого товару врегулювала Віденська конвенція 1980 р. про договори міжнародної купівлі-продажу товарів [4] використовуючи поняття «товар вільний від будь-яких прав чи вимог третіх осіб». У розумінні Віденської конвенції 1980 р. товар обтяжений правами третьої особи, якщо ця особа є власником, а також і тоді, коли третій особі належать і інші права (правомочності), зокрема володіння або користування [5, с.239].

Виокремлення юридичних недоліків проданого товару здійснюється у всіх відомих правових системах із використанням різних підходів. Так, у французькій традиції відповідальність за юридичні недоліки стосується порушення володіння, а не самого існування юридичного недоліку. Інша ситуація склалася в німецькому законодавстві, де відповідальність за юридичні недоліки настає незалежно від безперешкодної власності. В англійському та американському законодавстві відповідним захистом є гарантія права власності (*warranty of title*) та проти порушення (*against infringement*). Отже, Єдиний комерційний кодекс США (*Uniform Commercial Code*) розглядає відповідальність за юридичні недоліки проданого товару як

законодавчі гарантії (*statutory warranties*) [6, с.141].

Набуваючи товар із юридичним недоліком покупець вправі реалізувати засоби правового захисту порушених прав через неналежну якість товару не тільки у випадку пред'явлення власних вимог третьою особою стосовно проданого товару, але також і тоді, коли йому стане відомо про існування того недоліку [7, с.70].

Таким чином, Директива ЄС 2019/771 закріплює суб'єктивну концепцію відповідності товару договору. Її змістом є встановлення критеріїв належності виконання договірною зобов'язання продавцем виходячи першочергово із домовленості сторін, а далі об'єктивних та суб'єктивних критерії оцінки виконання. Суб'єктивна концепція невідповідності товару договору виходить із загальної системи порушення зобов'язань, і тому повинна включати також і юридичні недоліки проданого товару.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Directive (EU) 2019/771 of the European Parliament and of the Council on certain aspects concerning contracts for the sale of goods, (2019, May). URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2019.136.01.0028.01.ENG&toc=OJ:L:2019:136:TOC (дата звернення: 19.04.2023)
2. Kanceljak I. Reform of consumer sales law of goods and associated guarantees – possible impact on Croatian private law. *EU and Comparative Law Issues and Challenges Series (ECLIC)*. 2018. vol.2. PP.586–612.
3. Consumer protection in the european union: challenges and opportunities. Direction & coordination Cayetana Santaolalla Montoya. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2023. 290 p.
4. Віденська конвенція 1980 р. про договори міжнародної купівлі-продажу товарів. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_003#Text (дата звернення: 19.04.2023)
5. Habryn-Motawska E. *Niezdgodność towaru konsumpcyjnego z umową sprzedaży konsumenckiej*. Warszawa, 2010. 260 s.
6. Katner W., Pisuliński J. *System Prawa Prywatnego. Prawo zobowiązań – część szczegółowa* / red. J. Rajski. Warszawa: C.H.Beck, 2011. Tom 7. 1064 s.
7. Byczkowska I. Odpowiedzialność z tytułu rękojmi za wady rzeczy sprzedanej (wybrane zagadnienia). *Państwo i prawo*. 2000. Zeszyt 9 (655). S. 64-72.